

Najsrečnejši poštar.

Spisal Ivan Kos.

Poštar in posestnik Hrastovec je neki popoldan nenavadno nemirno stopal po pisarnici; mel si je roke brez vsakega vidnega vzroka, vlekel in gladil dolge, goste, sivorumenkaste brke; zdaj je mežikal, zdaj napenjal drobni, modri očesci ter se nervozno zvijal mimo nakopičenih skladanic poštneuradnih knjig, mimo težke, oblastno se držeče železne blagajnice, mimo pletenic, škatel in košaric. Ker ni imel že nekaj časa posebnega poštnega opravitelja, je bil že sam vse opravil, in na mizi so ležali pripravljene in prirejene zavitki.

A zdaj je težko čakal pošte. Vsak hip je potegnil debelo srebrno žepnico ter uprl oči v rumeni, leno in počasi se premikajoči kazalci.

Vendar čez dolgo!

Od bližnjega cestnega ovinka se zasliši šum in ropot, hripavo se oglasi zakrivljeni rog, in težki poštni voz pridrči pred vrata, zaviti v bel, neprozoren oblak cestnega prahu.

Nekoliko minut pozneje je pritiskal Hrastovec z neko hlastno naglico pečat na došla pisma in metal eno za drugim na stran. Kolikor bolj se mu je krčil pod rokami precej veliki kup, toliko je postajal nemirnejši, toliko vidneje se mu je tresla desnica.

Še vedno nič! —

Ah, vendar!

Prav na dnu med dvema debelejšima pismoma je ležal droben zavitek od gladkega, skoro prozornega, rumenkastega papirja. Naslovljen je bil nanj.

Hrastovcu se zablešče oči, in v obraz mu šine temna rdečica kakor dvajsetletnemu dečaku.

Hipoma mu je tičal listič v stranskem žepu ponošenega jopiča. A pismonoša se je čudom čutil, kako naglo gre danes gospodu delo izpod rok, ko se mu sicer vendar nikoli ne mudi. Predno se je dobro zavedel, že je imel pisma v rokah, že je stal na ulici, da nastopi z velevažnim obrazom navadni pot do naslovljencev . . .

Ko se je čutil Hrastovec samega, je nekako utrujen omahnil v kotu na usnjati, obrabljeni divan in globoko vzdihnil. Nato si je pomencal oči s prsti obeh rok, a zdaj . . . rahlo . . . svečano potegnil zavitek iz žepa. Naglo ga je pritisnil nekolikrat na usta, ga vrtel potem nekoliko časa med dolgimi, koščeni prsti ter ga obračal proti solncu, poskušajoč, ali bi se dala tako ugeniti vsebina njegova. Ali skozi zavitek se je čutilo samo nekaj trdega in se videle same nekatere nejasne in nedoločne črne poteze . . .

Slednjič je segel v žep, potegnil iz njega nožič . . . še nekoliko pomislil . . . a takoj nato je odločno in pogumno prerezal ostri rob.

Nasproti mu je zablestela lična, podolgovata, na ogljih zaokrožena posetnica. Z upom in strahom jo je nesel nekoliko bliže kratkovidnim očem.

Skoro nato je planil kvišku, vihtel posetnico v roki in skakal po pisarnici kakor razposajen otrok.

In zopet in zopet je čital: »Pričakujem Vas jutri zvečer!«, na nasprotni strani pa: »Vidka Koširjeva«.

In pritiskal je parfumovani listič na burno, veselja utripajoče srce, in komaj je čakal, da odbije šesta ura, ko lahko zapusti urad. Še nikdar mu niso tekle minute tako počasi, še nikdar si ni tako srčno želel, da bi vendar že smel zapirati!

Dolge pol ure je še manjkalo, a že je bil preoblekel jopič, že si je natezal sivi površnik na dolgo in sloko telo, že je vrtel v roki srebrno okovano palico. Pa res, kdo bi neki mogel biti hladnokrven, ko ga pričakuje ona, ki mu polni srce, ona, kateri je posvečen sleherni dih ljubečega njegovega srca, ona, katera je smoter želj njegovih, namen življenja njegovega!

Kdo bi bil hladnokrven? Včeraj je bila pisala list, a danes je oni srečni dan, ko ga pričakuje ona! Bog ve, kako ga težko pričakuje!

Hvala Bogu, samo še pet minut je do šestih! Že mu miga zlata prostost, že sedi v sanjah v lahkem svojem koleslju, že se vozi proti uro oddaljenemu njenemu bivališču, kopajoč se v poslednjih žarkih zahajajočega solnca! . . .

A tedaj se strese, kakor bi ga kdo nenadno oblil z mrzlo vodo. Usta se mu odpro, in oči se mu izbulijo.

Med vrati pa se je pojavila oseba — poštnega komisarja!

Ah, ah! . . .

In zdaj je treba predlagati zapisnike in račune, zdaj pregledovati blagajnico, zdaj poslušati opomine in nauke gostobesednega uradnika!

In ta se niti ne opraviči, da je prišel tako pozno! Hrastovca je lomila jeza. A nič ni pomagalo. Pri vsej tej nesreči je celo moral nabrati obraz v najprijaznejše gube!

Ako še nikdar v svojem življenju, danes se je Hrastovec pokesal, da je kdaj prevzel tako službo, in v svojem skesanem srcu je hkratu trdno sklenil, da ne bode nikoli več brez poštnega opravitelja. In začel je natihoma kleti, da so hipoma izginili vsi prejšnji poetični občutki.

Ali komisar je postal namah tako vljuden, tako prijazen, kakor še nikdar, in ko je črez dolgo uro opravil svoj posel, je celo povabil Hrastovca, naj mu dela zvečer družčino v gostilnici »Pri medvedu«, kjer bode prenočeval.

Ah, ah!

Hrastovec ni vedel, kaj bi odgovoril. Ob tej prijaznosti se mu je tajalo srce, čutil je vso veliko čast, ki ga je zadela, videl se je odlikovanega, povzdignjenega; v njegovem srcu sta se začela boriti slavohlepje in ljubezen, in bil je v veliki zadregi. Toda komisar ni čakal odgovora, že je bil na ulici . . .

Hrastovec je zamišljen zaklepal pisarnico in kmalu potem stopal črez cesto v svoje stanovanje. Tam je zaklical hlapca in velel zapreči. Nato je stopil v svojo sobo ter napisal z drhtečo roko dolgo, z vsem ljubezenskim nakitom odičeno pismo Vidki Koširjevi, opravičujoč se, zakaj je ne more obiskati nocoj.

Trenotek pozneje je drdral hlapec z vozom in pismom po beli cesti . . .

Hrastovec pa je stopil k predalniku, potegnil iz njega snežnobelo srajco, visok in trd, ovratnik in fino kravato. Nato je stopil k visoki, starinski omari, vzel iz nje praznično obleko ter se začel oblačiti pazno in počasi. Vsak hipec se je pogledal v ogledalu, kakor bi se odpravljaj na »plesni venček«, vsak trenotek je potegnil s ščetjo po obleki in brisal z rokavom svetli rob rjavega polcilindra. Pri tem važnem opravilu pa je vedno vzdihoval. Vest mu ni dala miru, in vpraševal se je, ali je storil prav, da je rajši ustregel komisarju nego svojemu čarobnemu angelu . . .

* * *

Ko je pa četrť ure pozneje sedel gospod Hrastovec v gostilnici »Pri medvedu« poleg mize, kjer je poštni komisar tarokiral s tremi drugimi gospodi, tedaj je začutil, da je njegova oseba tukaj prav brez vsega pomena, in da se komisar niti ne meni več zanj po prvem pozdravu.

In začel je Hrastovec vnovič natihoma preklinjati komisarja, da ga je tako po nepotrebnem odvrnil od toliko zaželjenega sestanka z Vidko. A ko je stvar premislil natančneje, je uvidel, da mu vendarle ni še usoda tako nemila in da mu je ta usoda v zadnjem hipu naklonila priliko, da se lahko poslovi od tukaj in še danes obišče njo, po kateri mu hrepeni duša. In razkadil se je srd na komisarja, in okoli ustnic mu je legel celo zadovoljen smehljaj.

Ob ugodnem trenutku, ko je videl, da se vrača njegov hlapec mimo gostilnice že proti domu, se priporoči gospodom ter odide, ne da bi ga bil kdo zadrževal.

Solnce je lezlo za nizke griče, in rahel vetrič je majal vrhove obcestnih dreves, ko se je vozil Hrastovec po prašni cesti svoji sreči nasproti. Zamišljen je slonel na svojem sedežu, držeč v desnici nategnjene vajeti, a z levico si semtertja natezajoč in gladeč goste, rumenkaste brčice. In oko mu je strmelo predse v daljavo, tja proti onim nizkim gričem, za katerimi je vprav zatonilo solnce, in nad katerimi je še rdelo v škrlatasti boji večerno nebo . . .

Hrastovec je nategnil vajeti, konjič je prhnil z glavo kvišku in šinil hitreje in hitreje. In v bližini so zablestele prve hiše male vasi, nad katerimi se je dvigalo v ozadju večje belo poslopje.

Hrastovcu je zadrhtelo srce v nepopisni, preveliki sreči. Kmalu se mu izpolni najsrečnejša njegova želja, kmalu bode zrl v oko njej . . . od blizu, tako od blizu! In prijel jo bode za bele, mehke roke in jih držal v svojih in čutil, kako polje, kako se pretaka po njih topla, vroča njena kri! In dih njenih sladkih ust mu priplove nasproti kakor zefir, ki je poljubljal na potu svojem glavice rožam in vijolicam in jabolčnemu cvetju! In drug drugemu padeta v naročje, in ljubila se bodeta . . . ljubila . . . ljubila . . .

Strepetal je blaženosti . . .

Konj se je ustavil pri prvi vaški krčmi; krčmar je priskočil ter privzdignil klobuk. Hrastovec ga je pogledal kakor prikazen z drugega sveta; a domislil se je, de je treba izpreči, in skočil je z voza ter vrgel vajeti krčmarju v roke:

»Izprezi, in ko se vrnem, se oglasim!«

In zavil je za vasjo po stezi navzgor ter stopal počasi in pre-mišljeno. In rosna trava se je dotikala njegovih nog, in rumenokljuni kos ga je zvedavo motril z dišečega bezga:

Niže, vedno niže pa se je spuščal mrak z nerazločnimi perotni...

Toda, čuj, kaj je to?

»Hi! Hi! Hi!«

Hrastovec je napel ušesa in postal.

In zopet: »Hi! Hi! Hi!«

Kako je zvenel ta ženski smeh veselo in čisto, kakor glas sre-brnega zvonca!

In smeh se je nadaljeval, a vmes je bilo čuti šumenje in plju-skanje vode.

In to je bilo tako blizu, prav pod njim!

»Kopljejo se«, si je dejal. »Kaj, ko bi bila tam doli tudi Vidka?«

Vzdihnil je globoko, že nekoliko postal ter razmišljal.

A gnalo ga je tja doli, in oprezno je zavil za ograjo nizdolu po visoki travi, tipajoč pred sabo s palico, da ne bi kje zdrsnil...

Udarili so mu glasovi na uho prav v bližini...

Stisnil se je k tlom ter lazil dalje po kolenih, opirajoč se ob roke. Začutil je neprijetno vlago, ki jo je povzročevala rosa, in ustrašil se je, ko se je zalotil pri misli, kakšna mu bode sedaj nova obleka. Ali strastno hrepenenje mu je izpodneslo vse pomisleke, in lezel je dalje...

Dospel je do debele hruške, se zravnal za njenim deblom ter stal nepremično kakor kip. Samo vrat je iztegnil na desno ter odprl oči na široko...

V tistem hipu je prilezel mesec izza gore ter usul vso svojo svetlobo po okolici.

In Hrastovcu se je odprl zanimiv razgled...

Kakih sto korakov pred njim se je iskrila in penila po precej visokem slapu nizdolu padajoča voda, ki se je vila nekoliko niže v lahkih valčkih kakor srebrn pas proti ozkemu, okroglemu tolmunu, okoli katerega je raslo pritlično grmovje in nekoliko dreves.

In pod enim teh dreves je stala lesena klopica, od katere je držala ozka deska prav nekako do srede tolmana. In na tej deski je Hrastovec ugledal stoječo žensko, ki je bila vprav namenjena v kopel. Njena visoka postava se je jasno črtala v bledih mesečnih žarkih, in okrogli, polni udje so mu blesteli nasproti v snežni belobi...

Sklonila se je lepa vila ter sedla na desko. Njeni mali, fino modelovani, skoro otročji nožici sta se doteknili vode in silili niže, vedno niže.

In valčki so ji že objemali okrogli koleni . . .

A tedaj je zdrknilo celo lepo telo v vodo ter se potopilo globoko, se zopet vzdignilo, se skrilo, se vnovič prikazalo, plavajoč in svetlikajoč se po malem vodnem zrcalu.

A od druge strani je priplula druga vodna vila, katere Hrastovec dozdej ni bil zapazil, in ko sta se srečali s prvo, se je zopet oglasil oni veseli:

»Hi! Hi! Hi!«

In nastalo je veselo pljuskanje po vodi, da je voda udarjala črez breg, in da so že trepetale nekatere velike kaplje na obleki na klopici.

Hrastovec je bil oddaljen komaj petnajst korakov. Z izbuljenimi očmi je strmel v vodo in vselej, kadar se je prikazala prva vila, je vzkliknil natihoma:

»To je ona! To je ona!«

In v sreču njegovem se je v tem hipu vnovič povekšala ljubezen in narasla skoro do brezumnosti.

In ko je videl to naivno veselje v vodi, to živahnost in gibčnost njenega telesa, tedaj mu je blaženost prikipela do vrhunca, in skoro glasno je viknil:

»In kako je še nedolžna!«

Trdneje je stisnil palico v svoji roki, zaklopil oči v opojni slasti in zopet vzkliknil:

»In vsa ta lepota in vsa ta nedolžnost cvete le meni srečnežu! Ah Bog, kako sem ti hvaležen!« . . .

Četrť ure pozneje je bilo okoli tolmuna zopet vse tiho, samo razburkana voda je še vedno pljuskala ob breg, a tudi vedno tiše, vedno počasneje, dokler ni stalo njeno površje mirno in gladko kakor zrcalo . . .

* * *

Vidka je bila komaj petindvajsetletna vdova. Edina hči imovitega trgovca se je bila poročila po očetovi smrti s trgovskim pomočnikom pokojnega svojega očeta in tako nadaljevala trgovino. Mater je bila izgubila še v otročjih letih.

Njen mož je bil drobno, suhljato človeče z globoko vdrtimi, zelenkastimi očmi in nekako preveč od glave štrlečimi ušesi. Razen tega je pri hoji še težko pregibal drobni svoji nožici. Sam Bog vedi,

kako se je mogel tak človek prikupiti tako izrazito lepi ženski, kakor je bila Vidka, da se je bila zavezala z njim za celo življenje!

Ugibalo se je različno. A najbolj so menda pogodili oni, ki so trdili, da se je bil pomočnik Košir prikupil s svojo pridnostjo, poštenostjo in solidnostjo ter sladkim svojim jezikom čez mero Vidkinemu očetu, in da je videl ta na smrtni svoji postelji najboljšo poročstvo za srečo svoje hčere v tem, da mu postane zet Košir.

In Vidka, ki je storila le to, kar je hotel oče, se je vdala. Tri mesece po smrti očetovi je bila poroka . . .

Poštar Hrastovec je bil tedaj v petintridesetem letu, ko je prišel s Primorskega ter kupil v trgu na prostovoljni dražbi prodano lepo posestvece. Prav tisti čas je bila prazna poštarska služba, in ker je imel Hrastovec v Trstu dobre prijatelje, je postal v kratkem poštar v trgu.

Bil je samec, a zvest svojemu načelu, da je petintrideseto leto najugodnejše za ženitev — prej se ne sme, pozneje ni treba — je takoj začel gledati, kako bi se napravilo, da ne bi prekoračil te dobe v samskem stanu.

A tedaj se je bilo zgodilo, da je prvič videl Vidko Koširjevo.

Sedel je neki popoldan v senci pod murvo na dvorišču gostilnice »Pri volkodlaku« ter počasi srebal četrtinko belega.

In zgodilo se je, da se je takrat ustavil na istem dvorišču voz, v katerem sta sedela gospod in gospa.

Hrastovec je povzdignil oči in ju motril.

»Ah, Bog! Kako nasprotje!« je mislil sam pri sebi. »Mož — koščena smrt, a žena — življenje, polno življenje!«

Lahko je skočila ona raz voz ter pomagala nizdolu njemu, ki je le počasi vstal. S težavo je privzdignil noge, s težavo zlezal na tla.

»Temu je odbilo,« si je mislil Hrastovec.

A onadva sta stopala počasi mimo njega. Njena visoka, polna, krasna postava je moža popolnoma zakrila, da je bil videti tako majhen, tako neznatén . . .

Izginila sta v veži.

Kmalu potem je prišla k Hrastovcu gostilničarjeva hčerka.

»To je gospod Košir iz P. in njegova soproga. K doktorju gresta,« je dejala in sedla zraven njega.

»Ta ne bode dolgo,« je pristavila čez nekoliko časa.

Hrastovec pa se je zamislil. Nič ni odgovarjal na gostobesednost svoje sosede. Pred očmi mu je vedno in vedno jasneje stala

podoba lepe žene. In ta podoba se mu je že takrat vtisnila globoko v srce . . .

Pol ure pozneje se je vrnil Košir s svojo soprogo v gostilnico ter sedel k mizi, kjer je še vedno čepel Hrastovec. Hotel je biti na zraku, a ker je bila zunaj samo ena miza, je moral sestiti k temu.

Predstavil mu je sebe in ženo.

Hrastovcu je šinila kri v lice, in postal je nemiren. A očesa svojega ni mogel obrniti od nje, ki se je toliko trudila, da bi ustregla možu. In kako vdano, kako ljubo in rahlo je odgovarjala vsem moževim vprašanjem. Hrastovec jo je moral občudovati. Kmalu je bil popolnoma uverjen, da je ni na celem svetu tako ljubeče, tako zveste, tako dobre soproge, kakor je Vidka Koširjeva.

In vzdihnil je ter si mislil:

»Ako bi človek dobil tako soprogo, kako bi bil srečen!«

Ko sta bila zakonska odšla, je posedel Hrastovec še na prejšnjem prostoru ter zrl kakor zamaknjen . . . Ustnice pa so mu šepetale . . . tiho . . .

»Jaz sanjam maj . . .
a pravzaprav
jesen je zdaj.«

Poslej sta prihajala Koširjeva večkrat v trg k zdravniku, in vselej je vedel Hrastovec tako zasukati razgovor, da je vedel, kdaj zopet prideta. In tedaj je gotovo sedel »Pri volkodlaku« in ju čakal. In vselej so skupaj posedevali in se razgovarjali kakor stari znanci. Nastala je v kratkem med njimi neka prijaznost, ki je prijala vsem trem . . .

A Košir je hujšal od dne do dne. Ugeniti se je že dal čas, ko ne bode mogel več vstati, ko bode zadnjič sedel pod murvo v družbi s Hrastovcem.

Poštarju pa je pri vsakem novem sestanku raslo nagnjenje do Vidke, in v kratkem je ona polnila vso njegovo dušo, v kratkem je postala zvezda-vodnica življenja njegovega. In ljubil jo je strastno, nepopisno, z vsako žilico čutečega svojega srca.

»A misli moje nad mirno
glavo ji plavajo,
in lica in usteca rožna
ji poljubljajo.«

In čestokrat se je zalotil pri misli:

»Saj kmalu umre, in tedaj . . . tedaj . . .«

Izkušal je vselej, da bi zadušil tako misel že v kali; videla se mu je moža nevredna . . . grozna . . . a vendar je silila na dan,

silila čestokrat in vedno z nevzdržnejšo silo, in kaj je mogel za to, da se ji ni mogel ubraniti, da mu je nazadnje celo laskala . . .

* * *

. . . Le zvonite, le zvonite . . .
z vsemi: tinka-tonka-tinka!

Nasproti prodajalnice je ležal v mali sobi na visokem mrtvaškem odru trgovec Košir. Shujšal je bil toliko, da ga ni bilo poznati. Od daleč se je videlo, kakor bi ležale na belem prtju same črne hlače in črn jopič; a glava, roke in noge, ki so bile razmeroma zelo velike, so bile videti, kakor bi bile tej črnini nalašč prilepljene. Z osmih svečnikov so obsevale dolge, rumene sveče nepremični, izsesani obraz mrličev z onim nizkim in ozkim, voščnim čelom, in njih brleči svit je le še vekšal bledost upadlih lic, da so bila videti rumenkasto-črnikasta. Vsa soba je bila prevlečena s črnino, a okoli odra so stali lonci z jesenskimi cveticami. In po sobi je trepetal zagaten vzduh, ki so ga izpuhtevale sveče in cvetice, a ki je bil pomešan s čudnim, neprijetnim vonjem mrtvaškim . . .

Proti večeru se je pripeljal Hrastovec, da tudi on pokropi mrliča. S čudnimi občutki je stal pred odrom ter zrl na neznatne pozemske ostanke pokojnikove. Prav na dnu srca se mu je gibalo nekaj takega kakor sočutje. A ko je to sililo kvišku, je utonilo takoj v drugem čutu, ki se je pojavil z večjo močjo, utonilo v — upanju. In Hrastovec je moral vpricho mrliča misliti — nanjo, in mesto mrtvaškega je videl tam gori smehljajoče, življenja polno lice Vidkino. V očeh mu je nehote vzplapolal žarnejši ogenj, in celo ustnice so se mu zaokrožile na smehljaj.

V tem hipu se je stresel.

Za njim je nekaj zafrfotalo, zrak se je zazibal, in na steni se je prikazala črna senca ptičjih perotnic. In kakor sova velik ptič je švignil mimo Hrastovca ter sedel mrliču prav blizu h glavi.

Hrastovec je strmel tja gori in ni mogel razločiti v prvem hipu nič pravega. Nenavaden strah se ga je polotil. Nehote si je mislil, da je to mrtvaška ptica in da naznanja novo nesrečo, nesrečo, ki se mora zdaj pripetiti njemu samemu . . .

Ptič pa se je parkrat zazibal mrliču proti glavi, se nagnil k njegovemu ušesu ter dejal glasno, razločno:

»Revež! Revež! Vidiš ga! Vidiš ga!« . . .

Hrastovec se je zdramil. Šele zdaj je uvidel, da je to papiga, Koširjeva papiga, o kateri je že slišal toliko pripovedovati. A navzlic

temu se ni mogel takoj otresti prvotnega vtiska, in neki čuden nemir mu je napolnil dušo. Nehote je še enkrat pogledal mrliča ter za ptičem ponavljal:

»Revež! Revež!«

Pristopil je korak bliže, prijel zeleno vejico ter pokropil mrliča. Nato je odšel v prvo nadstropje, da izreče vdovi svoje sožalje. A še na stopnicah je slišal oni zategli:

»Vidiš ga! . . . Vidiš ga! . . .«

* * *

Vidka je oddala takoj po moževi smrti prodajalnico v najem ter odšla za nekoliko časa v mesto k sorodnikom. Ves ta čas je bil Hrastovec nemiren in skrajnje nervozen. Njegova ljubezen do Vidke je rasla z vsakim dnevom, a ker se ji ni še drznil pisati, je bil v vedni negotovosti, ali mu bode kdaj vračala njegovo ljubezen ali ne. Šele čez pol leta se je vrnila na svoj dom. In Hrastovec se je takoj odločil ter ji pisal pismo, polno najstrastnejših izrazov ljubezni, proseč je naglega odgovora. In že po prvem njenem odgovoru je zasijalo upanje v srcu njegovem; a danes je dosegel Hrastovec vrhunec svoje sreče, katero je nekoliko skalil samo pohod poštnega komisarja: pisala mu je, da ga pričakuje . . .

Pričakuje! . . . Pričakuje! . . .

* * *

Pozno je že bilo, ko je došel Hrastovec do hiše Vidkine. Stopal je bil počasi, da se mu je vsaj nekoliko osušila obleka, na kateri so se v mesečnem svitu motno svetile nekatere velike in temne lise, čez katere je večkrat potegnil s plosko roko.

Dospel je do vrta, ki se je raztezal za belim poslopjem.

Ograjen je bil z železno mrežo, katero so podpirali beli, v enakih presledkih stoječi stebri. Stopil je k vratom; bila so odprta. In takoj je stal v senci nekaterih košatih jablan, ki so rasle ob ozki poti. Tja do vežnih vrat pa se je tlačilo nizkotno grmičevje, raz katero je bleščal semtertja še kak samotni srebrni cvet. Bilo je že vse odsvetlo, a po poti so ležali v kupih odpadli in uveli cvetni listi.

Hrastovec je privzdignil glavo ter motril poslopje. V prvem nadstropju so bila razsvetljena nekatere okna. Tu je vedel, da stanuje najemnik-trgovec s svojo družino. Obrnil je pogled do drugega nadstropja. Tudi tam je bilo razsvetljeno še zadnje okno na desnici.

Tam je gotovo ona!

Hrastovec je postal. Srce mu je začelo utripati hitreje, in prijel se je na levo stran, da bi se nekoliko umiril. — Takoj nato je stopal skozi priprta vežna vrata v hišo. Hitro se je orientiral, dasi je bilo temno, in koračil je tiho navzgor po stopnicah.

Prišedši v gornje nadstropje, je nekoliko postal. Duri v prvo večjo sobo so bile odprte na stežaj. Sredi sobe je stala velika, podolgovata miza, pregrnjena z zelenim prtom, a na njej srebrn svečnik, v katerem sta dogorevali beli sveči. Okoli mize je stalo nekoliko stolov, a ob steni med dvema oknoma je slonel velik dekoracijski divan.

Hrastovec je vstopil tiho, skoro boječe ter obstal sredi sobe. Iz stranske sobice je začul glasove.

»Kdo je neki zdaj pri njej?« si je mislil, in neka sveta nevolja se ga je polaščala, nevolja, da morda ne bode mogel niti govoriti z njo na štiri oči.

A kmalu ga je minila ta nevolja, žile so mu otrpnile, in stal je sredi sobe trdno in nepremično. Okoli ustnic pa so mu strepetavale žilice, kakor bi ga bila napadla nenadna mučna boleost. Jasno in razločno je bil slišal iz srednje sobe besedi: »Ljubček moj!« In vmes se je čulo, kakor bi se dva poljubljala.

Hrastovecu je vrela kri k srcu, a na čelo mu je stopil mrzli pot. In vnovič je slišal: »Ali hočeš še?« — in zopet se je čulo, kako je Vidka cmaknila z usti, kakor otroci, kadar ližejo bonbončke.

Hrastovec je bil skoro ob pamet. Stola se je moral poprijeti, da ne bi padel, tako hudo ga je zadela zavest, da mu je ona nezvesta, da se zdaj tam notri grli z drugim.

To je bilo prehudo!

Počasi je segel z desnico po čelu, potegnil nekolikrat mimo njega, a tedaj se mu je stemnilo pred očmi, soba se je zavrtela okoli njega, in sesti je moral na divan, da ni omahnil. A kakor v sanjah je še slišal tam notri pridušeni smeh, in srce se mu je krčilo, se mu vilo v groznih bolečinah.

»Meni ni živeti, več mi ni živeti,« je vzdihnil, in grozne misli so mu vzrojile v glavi.

»Da, da,« si je dejal, »tako mora biti! — Moje srce ne more prenesti tega in ne more! — Priletan sem, star sem, lahko se vse norčuje iz mene; a jaz imam srce, mehko srce, voščeno srce, mlado srce, in to srce mi bode izkravelo! — Da, da, tako mora biti! — In jaz sem mislil, da je nedolžna! Da, da, vedela je, da me nocoj ne bo, pa si je mislila — aha — čakaj! — Da, da, tako mora biti!

Tam, kjer se je rahla vodica dotikala njenih svetlih udov, tam, kjer sem užil v pogledu nanjo zadnjo svojo srečo, tam . . . tam . . . oj tam naj — poginem! Oj, tam naj se hladni valovi zagrnejo nad težko mojo glavo, tam naj počivam!«

In težko se je vzdignil, da bi odšel.

Še enkrat se je ozrl po sobi, vrgel s prsti poljub proti durim, za katerimi se je kratkočasila nezvesta, ter se vglobil v misel na smrt . . .

A tedaj so se hkratu odprle iste duri, nekaj je zafrfotalo, in iz sobe je — priletela papiga ter sedla na mizo. In ko je zagledala Hrastovca, je prestrašena zavpila: »Revež! Revež! Vidiš ga! Vidiš ga!«

Takoj za njo pa se je oglasila Vidka ter ji zaklicala, predno je še opazila Hrastovca: »Ljubček moj, kje si?« . . .

* * *

Nekoliko pozneje je bilo zopet slišati iz sobe: »Ljubček moj!«, a sedaj se ni glasil ta vzklik papigi, pač pa presrečnemu Hrastovcu, ki se je tisti čas kopal v Vidkinih objemih, a ne v hladnih valovih . . .

In danes je Hrastovec najsrečnejši poštar na celem Kranjskem; tako vsaj trdi vselej sam, kadar nam pripoveduje to »resnično« zgodbo prvega poseta pri svoji sedanji ženki, nekdanji Vidki Koširjevi.

Ko dobrave se mrače . . .

Ko dobrave se mrače,
k meni spejo glasi tihi
kakor tožbe tajni vzdih
src, ki v žalosti žive.

Mir, ah, lega na zemljo,
meni ni ga moč dobiti,
ni mogoče potopiti
duše v spanje mi sladko.

Jasnih, jasnih solnčnih dni
polnih borb, polnih ječanja . . .
Tiho, tiho dalje sanja
noč z bleščečimi očmi.

Tihi polunočni čas,
trepetanje zvezd v višavi! . . .
glas vpijočega v puščavi,
trs samotni, to sem jaz —

Pridite, nevihte ve,
pridi, burno ti življenje,
pridi, šumno koprnenje,
preupijte mi srce!

Aleksandrov.

